

REQUIEM VOOR DE BEVERRAT

In de politiek wordt volop gediscussieerd over het vreemdelingenbeleid. Daarbij lijkt de tolerantie naar buitenlanders behoorlijk af te nemen. Een soortgelijke dialoog wordt al gedurende vele jaren gevoerd in natuurbeschermingsland, waarbij de vele uitheemse plant- en diersoorten centraal staan. De meeste van deze soorten zijn in het verleden zonder geldige verblijfsvergunning ons land binnengedrongen. Hoewel sommige ongemerkt volledig zijn ingeburgerd (en dat al gedurende vele jaren), komt bij elke nieuwe vestiging keer op keer een hetze op gang, waarbij men ons doet geloven dat de Doos van Pandora opnieuw wordt opengetrokken. Maar is het werkelijk allemaal zo erg?

Nu, ik zal niet ontkennen dat vreemdelingen een negatief effect kunnen hebben op de autochtone bevolking. Een van de best gedocumenteerde voorbeelden daarvan is de oversteek van het konijn naar Australië. Door een gebrek aan roofdieren kon het dier zich daar ongebreideld voortplanten, zelfs zodanig, dat door zijn eetlust hele gebieden van iedere vegetatie werden ontdaan, hetgeen uiteraard niet bevorderlijk was voor de inheemse flora en fauna. Om nog maar niet te spreken over het negatieve effect op de schapenteelt, zo desastreus, dat men ons deed geloven dat de hele Australische economie in elkaar zou storten. Na de invoering van diverse predatoren (een soort buitenlandse militaire ondersteuning) die overigens allemaal niet het gewenste effect opleverden, werd besloten over te gaan op biologische oorlogsvoering. Pas na een tweetal mislukte pogingen kon in 1951 met tevredenheid worden geconstateerd dat de invoering van het Myxomavirus, na twee eeuwen strijd, eindelijk het gewenste effect had op de konijnenpopulaties. Pikant detail is dat met de intrede van de Europeanen op dit continent in ongeveer dezelfde tijdsperiode ook de Australische aboriginal dezelfde terugval kende. Een oplossing voor het herstel van die populatie is nog niet voorhanden.

In de bestrijding van het buitenlandse kwaad lijken vooral de knaagdieren op de korrel te worden genomen. De missie tegen een aantal plantensoorten zoals onder andere waterpest en Amerikaanse vogelkers (bospest) mislukte jammerlijk. De strijd tegen een aantal ongewervelden, zoals Paalworm, Wolhandkrab, Faraomier, om maar eens een paar voorbeelden te noemen, had evenmin succes. Nu lijken dus wederom vooral de echte pestdragers te worden aangepakt.

Als gevolg van een van de meest recente beleidsplannen wordt in ons land binnenkort in volle hevigheid de jacht op de Beverrat geopend. De strategie daarbij is dat we alle dieren gaan tegenhouden die vanuit België en Duitsland ons land binnendringen. Een nieuw aan te stellen cohort van rattenvangers zal ervoor zorgen dat deze vreemdelingen voortaan bij de landsgrens worden tegengehouden. Het Verdrag van Schen-

gen lijkt voor deze ingeburgerde Europeanen dus niet van toepassing te zijn.

Nu moet u weten dat we deze vreemdelingen in navolging van zijn neefje de Muskusrat zelf naar Europa hebben gehaald in de tijd van vóór de klimaatverandering. Dit gebeurde met name tijdens de eerste decennia van de vorige eeuw toen we nog strenge winters kenden en er behoefte was aan goede beschermende winterkleding. Het curieuze daarbij is dat we een ander neefje, de Bever, al eerder hadden bestempeld als ongewenst (inheems) burger. Met succes hadden we hem net zorgvuldig teruggedrongen tot ver buiten onze landsgrenzen, terwijl dat dier mogelijk in een behoefte had kunnen voorzien.

Maar hebben we het verhaal van de Beverrat niet al eens eerder gehoord? Hadden we bij de aankomst van de Muskusrat niet dezelfde strategie? Wat is het effect geweest van al die miljoenen die we in dat dier al hebben geïnvesteerd? Uit de beleidsevaluatie blijkt dat we in jaren dat er veel ratten worden gevangen meer rattenvangers moeten aanstellen omdat de aantallen te sterk toenemen. In het geval dat de vangsten tegenvallen moeten we meer rattenvangers aanstellen om de vangstpercentages te verhogen. Het resultaat is vanuit politiek standpunt goed verdedigbaar en zeer bevredigend omdat het beleid er toch maar voor heeft gezorgd dat er tot nu toe geen ernstige schade aan dijken is geconstateerd. Het ecologisch resultaat is echter dat het dier zich vanuit de zuidelijke provincies inmiddels heeft uitgebreid over praktisch geheel Nederland. Het lijkt derhalve een illusie dat we het neefje wel zouden kunnen beteugelen.

Moet er dan maar lijdzaam worden toegezien hoe al die vreemdelingen ons land binnendringen en het voedsel van inheemse dieren "consumeren" en er zo voor zorgen dat onze eigen soorten uitsterven? Wordt het "natuurlijk evenwicht" op deze manier niet voorgoed in ons land ontworpen? Ik denk dat het tijd wordt om eens genuanceerd na te denken over al deze ontwikkelingen en niet het zo geroemde boerenverstand te volgen. Veel van onze ecologen hebben toch een academische opleiding gevolgd, oftelt de daar opgedane leerstof ineens niet meer? We hebben voldoende kennis

opgebouwd om ecologische verbanden in beeld te brengen en om op een verantwoorde wijze het ecologisch effect te kunnen inschatten. Daarbij zeker niet uit het oog verliezend dat het knagen aan de basis van het systeem vaak een veel grotere impact heeft dan de aan- of afwezigheid van een bepaalde soort. Het wordt tijd dat we het "natuurlijke evenwicht" naar het land der fabelen verwijzen en de flexibiliteit van ecosystemen erkennen. En waarom zou daar een allochtoon geen plaatsje in kunnen krijgen?

A. Lenders